

met kleinere letter, de scheikundige samenstelling of afkomst en bereiding, de beschrijving, natuurkundige eigenschappen en wijze van verpakking, de aanwijzingen en tegenaanwijzingen, de doseering en eenige recepten. Men zou op de blanco-achterzijde dan zelf kunnen aanteekenen, wat men verder omtrent het middel te weten komt en al de bladen in alphabetische volgorde in een boek kunnen bevestigen. Aan den tegenwoordigen vorm van reclame heeft de practizeerende arts niet veel. Men heeft geen tijd om al die ziektegeschiedenissen en aanbevelingen in allerlei formaat te lezen; men bewaart ze ook niet. Aldus voorstel en toelichting. Maar er zullen er ook wel zijn, die juist de lichtzijde der tegenwoordige geneesmiddelenreclame zien in die onmogelijkheid om ervan kennis te nemen of al die gewichtige geschriften te herbergen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

HET WETSONTWERP TOT WIJZIGING DET BEPALINGEN OMTRENT DE KOEPOKINENTING.

Geachte redactie.

In het *Tijdschrift* van 4 Februari l.l. hebt gij een artikel opgenomen van dr. FIJAN, waarin o. m. te lezen staat: „men moet, zooals ik, de ellende gezien hebben, die een poklijder vertoont, om dit wetsontwerp gewoonweg een dreigend nationaal gevaar te durven noemen”.

Deze uiting is niet alleen overdreven, maar zelfs door en door foutief en onbillijk, en ieder, die zich de moeite getroosten wil over het ontwerp ook maar eventjes dòòr te denken, zal tot dezelfde slotsom moeten komen.

Ieder onzer weet, dat er ziekelijke aandoeningen en stoornissen vòòrkomen, die het uitstellen der vaccinatie wenschelijk of zelfs beslist noodzakelijk kunnen maken. Met die gevallen werd tot dusver, helaas, geen rekening gehouden; de commissie tot herziening der epidemiewet, waarvan ik indertijd de eer had rapporteur te zijn, heeft die leemte dan ook gevoeld, zooals uit de door haar voorgestelde wijzigingen gebleken is, en het moet m. i. toegejuicht worden, dat minister HEEMSKERK die leemte wil aanvullen.

Onderwijzers en leerlingen, die in het genoemde geval verkeerden, zullen, als het ontwerp aangenomen wordt, tot de scholen toegelaten mogen worden, mits zij een *met redenen omkleede* verklaring kunnen overleggen van twee geneeskundigen, dat van de vaccinatie voor hun gezondheid bijzonder gevaar te duchten is. Er wordt dus voldoende gewaakt tegen het lichtvaardig afgeven van zulk een document! Bovendien zal het niet langer dan 3 jaren geldig zijn, en ten overvloede zullen, als de pokken epidemisch optreden, de aldus vrijgestelden dadelijk uit de scholen geweerd moeten worden!

Wie, dit vernemende, van „een dreigend nationaal gevaar” durft spreken, laadt den schijn op zich, dat zijn vertrouwen in de inenting niet bijster groot is, en speelt zoodoende in de kaart der bestrijders, die dan ook, vrees ik, niet zullen nalaten van de ongemotiveerde ontboezeming van den heer FIJAN op de bekende wijze misbruik te maken.

Ik herhaal: „ongemotiveerde ontboezeming”, want al heeft de heer FIJAN nòg zooveel lijders aan haemorrhagische pokken gezien en behandeld, dan

wordt dàarmede allermïnst bewezen, dat behoorlijk gevaccineerde kinderen in de scholen gevaar zouden loopen door de aanwezigheid van een paar niet ingeënten. Zelfs als deze niet-beschutten toevalligerwijs in het incubatietijdperk van pokken mochten verkeeren, zou het gevaar nog *wïterst* klein zijn, en wie met zulk een klein kansje rekening wil houden, die mag niet vergeten, dat er juist in een tijd van epidemie tal van ingeënten *rond loopen met lichte pokken*; zòd een zou dus alle reden hebben om ook de ingeënten voor *elkander* te beveiligen door hen allen te isoleeren in een glazen kastje.

Minister HERMSKERK heeft verder rekening gehouden met het feit, dat er menschen zijn, bij wie de inenting niet aanslaat (de pokken zgn. niet opkomen); met het oog daarop acht hij het noodig hen, die een verklaring overleggen van een geneeskundige, dat zij zonder goed gevolg éénmaal de inenting tegen de pokken hebben ondergaan, gedurende één jaar (*niet langer dan één jaar!*), te rekenen van den dag, waarop de inenting geschied is, in de scholen toe te laten; ook hiermede is hij tegemoetgekomen aan wat indertijd door de commissie, waarvan ik als rapporteur fungeerde, verlangd werd. Dr. FIJAN heeft, jammer genoeg, geen enkele reden opgegeven voor de indirecte beschuldiging, dat dit verlangen op „een dreigend nationaal gevaar” moest uitloopen; ik behoef er dan ook niet verder op in te gaan.

Genoemde commissie heeft het bovendien noodig geoordeeld, dat bij Koninklijk besluit o. m. zouden worden vastgesteld „de voorwaarden waarop aan koepokinrichtingen vergunning zal worden verleend om vaccine af te leveren” enz.; ook hiervan is, gelukkig, door minister HEEMSKERK de noodzakelijkheid ingezien, zooals uit art. 17a blijkt, waarin sprake is van „de inenting, verricht met inachtneming der voorschriften, daaromtrent bij algemeen maatregel van bestuur gegeven”. De bedoeling is geen andere dan deze „de deugdelijkheid der inenting te bevorderen”.

Meent collega FIJAN, dat ook hiermede het tegenovergestelde bereikt zal worden, dan zal hij zijn bezwaren duidelijk te kennen moeten geven; te eerder zal hij zich daartoe verplicht moeten gevoelen, omdat ook „de centrale gezondheidsraad over het algemeen instemming met de voorgestelde regeling heeft betuigd”.

Wat mij zelf betreft, ik meen mij voldoende als een beslist voorstander van vaccinatie en zelfs als een voorstander van vaccinatiedwang te hebben doen kennen; en tòch aarzel ik niet om de voorgestelde wijzigingen als belangrijke verbeteringen van de epidemiewet te beschouwen; ik kan het slechts betreuren, dat zij niet reeds veertig jaren vroeger onder zgn. liberale regeering zijn aangebracht. Door de voorgestelde wijzigingen aan te nemen, komt men m. i. niet alieen tegemoet aan het bilijke en op wetenschappelijke gronden gebaseerde verlangen van velen in den lande, maar daarmede ontnemt men tevens aan de weinige vaccinatie-bestrijders een wapen waarvan zij *weleens* een gerechtvaardigd gebruik, maar, helaas *zeer dikwijls* een schromelijk misbruik hebben gemaakt.

Uw dw. dr.

Amsterdam,
6 Februari 1911.

E. VAN DIEREN
(schrijver van „Vaccinatie en haar bestrijders”).

